

1. Gebruik kinderopvangtoeslag in het 3^e kwartaal 2017

In tabel 1 is te zien dat in het 3e kwartaal van 2017, gemiddeld 728.000 kinderen gebruik maakten van opvang met kinderopvangtoeslag. Van deze kinderen gingen er 290.000 kinderen naar kinderdagcentra en 339.000 kinderen naar de buitenschoolse opvang. Er gingen totaal 117.000 kinderen naar de gastouderopvang, waarvan 65.000 naar de gastouder dagopvang voor 0 t/m 3 jarigen en 52.000 naar de gastouder buitenschoolse opvang voor 4 t/m 12 jarigen. Het gemiddeld aantal kinderen is daarmee in totaal met 52.000 toegenomen ten opzichte van het 3e kwartaal 2016. De toename in gebruik van kinderopvangtoeslag is zichtbaar voor alle opvangsoorten. Een vergelijking tussen het 2e en 3e kwartaal 2017 laat een afname binnen alle opvangsoorten zien maar een daling tijdens de schoolvakantie is gebruikelijk (seizoenseffect). Evenals in 2016 steeg in 2017 het aantal uren per kind wel in het 3e kwartaal t.o.v. het 2e kwartaal (0,5 uur). Hierbij wordt opgemerkt dat deze cijfers, net zoals de cijfers over het aantal kinderen dat gebruik maakt, nog kunnen wijzigen als gevolg van definitief vaststellen van gebruik (zie ook voetnoot 1).

Tabel 1: Gemiddelde aantallen met kinderopvangtoeslag ^{1,2}							
	2014	2015	Kw. 2 2016	Kw. 3 2016	geheel 2016	Kw.2 2017	Kw. 3 2017
Aantal kinderen (x 1000)							
Totaal ³	621	630	680	676	679	736	728
Kinderdagcentra	250	249	266	265	267	293	290
Buitenschoolse opvang	277	286	312	311	312	340	339
Gastouderopvang 0 t/m 3 jarigen	55	58	63	63	63	66	65
Gastouderopvang 4 tot 12 jarigen	51	51	54	53	53	55	52
Uren per kind per maand							
Totaal	59,2	57,3	57,2	57,5	57,4	57,1	57,6
Kinderdagcentra	83,8	80,9	80,0	80,4	80,1	79,0	80,0
Buitenschoolse opvang	36,3	35,5	36,0	36,4	36,2	36,1	36,6
Gastouderopvang 0 t/m 3 jarigen	66,5	65,0	66,5	66,6	66,6	66,8	66,8
Gastouderopvang 4 tot 12 jarigen	41,7	39,8	39,4	39,6	39,4	38,0	38,1

Bron: Belastingdienst/Toeslagen, cijferbeeld oktober 2017, bewerking Ministerie van SZW

2. Netto arbeidsparticipatie van ouders met jonge kinderen

In deze paragraaf wordt de netto arbeidsparticipatie van ouders met jonge kinderen beschreven. Tabel 2 gaat in op de arbeidsparticipatie van vrouwen en moeders met jonge kinderen, en tabel 3 laat de netto arbeidsparticipatie van mannen en vaders met jonge kinderen zien.

Uit Tabel 2 volgt dat de netto arbeidsparticipatie van vrouwen (15-75) verder is gestegen in het 3e kwartaal van 2017, met 1%-punt ten opzichte van het 3e kwartaal in 2016 en 0,6%-punt ten opzichte van het 2e kwartaal van 2017. De arbeidsparticipatie van moeders die lid zijn van een ouderpaar is toegenomen met 0,5%-punt t.o.v. dezelfde periode het jaar ervoor en afgenomen met 0,5%-punt als vergeleken wordt met het 2e kwartaal van 2017. Voor alleenstaande moeders was de toename 0,6%-punt ten opzichte van het 3e kwartaal 2016 en 1%-punt in vergelijking met

1 De cijfers zijn gebaseerd op de opgaven van aanvragers, die nog kunnen wijzigen als gevolg van het definitief vaststellen van inkomen en gebruik. Voor 2014 zijn vrijwel alle beschikkingen en onderliggende gegevens definitief; ook voor 2015 is het merendeel van de beschikkingen definitief vastgesteld.

2 Bij gemiddelde aantallen (zie tabel 1) wordt een kind dat bijvoorbeeld 1 dag in een jaar naar kinderopvang gaat en waarvoor de ouders recht hebben voor kinderopvangtoeslag voor 1/365 meegeteld.

3 De som der delen is groter dan het totaal. Dit komt omdat een kind binnen een kalenderjaar van meer dan een type opvang gebruik kan maken (bijvoorbeeld gastouderopvang en kinderdagopvang). Voor het totaal aantal kinderen wordt zo'n kind één keer

het 2e kwartaal van 2017. Voor moeders met jonge kinderen is er sprake van een stijging van 0,6%-punt ten opzichte van het 3e kwartaal van 2016 en een lichte stijging van 0,1%-punt ten opzichte van het 2e kwartaal van 2017.

Tabel 2. Netto arbeidsparticipatie vrouwen en moeders met jonge kinderen										
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Kw. 2 2016	Kw. 3 2016	Kw. 2 2017	Kw. 3 2017
Vrouwen 15-75	61,3	61,3	60,6	59,6	60,3	60,9	60,9	61,3	61,7	62,3
Vrouwen 25-34	81,2	80,8	79,4	79,0	79,6	79,9	79,3	80,3	80,2	80,3
Vrouwen 35-44	78,0	77,8	78,1	76,7	77,0	77,6	78,0	77,8	78,1	78,5
Moeders (lid van ouderpaar)	76,6	77,1	76,4	75,9	76,7	77,6	77,2	77,9	78,9	78,4
Alleenstaande moeders	65,3	64,3	63,2	59,6	59,5	62,2	62,6	62,1	61,7	62,7
Moeders met jonge kinderen (0-11)	n.b.	76,6	75,6	74,5	75,9	76,5	76,1	76,6	77,1	77,2

Bron: CBS, Enquête beroepsbevolking, november 2017.

In tabel 3 wordt de netto arbeidsparticipatie van mannen en vaders met jonge kinderen weergegeven. De tabel laat zien dat de netto arbeidsparticipatie van mannen (15-75 jaar) verder is gestegen ten opzichte van het 2^e kwartaal van 2017, met 0,5%-punt en met 0,7%-punt t.o.v. het 3^e kwartaal in 2016. De arbeidsparticipatie van vaders die lid zijn van een ouderpaar is licht toegenomen met 0,3%-punt en de arbeidsparticipatie van vaders met jonge kinderen is toegenomen met 0,9%-punt en is daarmee op het zelfde punt als in 2012. De afname in participatie van alleenstaande vaders zet ook in het 3^e kwartaal van 2017 door, met 0,7%-punt.

Tabel 3. Netto arbeidsparticipatie mannen en vaders met jonge kinderen (in %)⁵										
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Kw. 2 2016	Kw. 3 2016	Kw.2 2017	Kw.3 2017
Mannen 15-75	71,7	71,5	70,2	70,1	70,4	70,8	70,6	71,1	71,3	71,8
Mannen 25-34	89,6	88,8	86,0	86,3	86,6	87,2	86,9	81,1	87,9	88,0
Mannen 35-44	91,4	90,7	88,1	88,3	89,1	89,4	89,8	89,5	89,9	89,6
Vaders (lid van ouderpaar)	91,7	91,2	89,6	90,1	90,4	90,8	90,9	91,0	91,1	91,4
Alleenstaande vaders	77,5	76,8	74,7	76,1	75,5	76,3	75,7	76,3	74,2	73,5
Vaders met jonge kinderen (0-11)	n.b.	93,9	91,7	92,4	93,0	93,3	93,2	93,2	93,0	93,9

Bron: CBS, Enquête beroepsbevolking, november 2017.

Tabel 4 laat de ontwikkeling van gewerkte uren van vrouwen en moeders met jonge kinderen zien. Uit de cijfers komt naar voren dat het aantal gewerkte uren van vrouwen 26 uur is, door een lichte toename van 0,2 uur ten opzichte van zowel het 3^e kwartaal van 2016 als het 2^e kwartaal van 2017. Het aantal gewerkte uren van moeders met jonge kinderen is met 26,5 gelijk gebleven aan het aantal uren in het 2^e kwartaal van 2017.

⁴ Sinds 2012 is het CBS overgestapt op de definitie mannen/vrouwen 15-75. Om de informatie te stroomlijnen is ook in deze rapportage gebruik gemaakt van de nieuwe definitie. De verschillen met de oude definitie (15-64) zijn miniem.

⁵ Idem.

⁶ In de jaren 2011-2013 voor de bevolkingsgroep tussen de 15 en de 65 jaar. Vanaf 2014 conform de internationale definitie (15 tot 75 jaar).

Tabel 4. Ontwikkeling in gewerkte uren van vrouwen en moeders met jonge kinderen (gemiddelde binnen de groep vrouwen met een baan van meer dan 1 uur, jaarcijfers)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Kw. 2 2016	Kw.3 2016	Kw.2 2017	Kw.3 2017
Vrouwen 15-74	25,4	25,4	25,3	25,3	25,3	25,6	25,5	25,8	25,8	26,0
Moeders met jonge kinderen (0-11 jaar)	24,3	24,6	24,8	25,2	25,5	25,8	25,8	25,9	26,5	26,5

Bron: CBS, Enquête beroepsbevolking, november 2017

3. De ontwikkeling van de gemiddelde uurprijs

Tabel 5 geeft de gemiddelde uurprijzen van de verschillende opvangsoorten, en de maximum uurprijzen weer. Voor het bedrag dat boven de maximum uurprijs ligt, ontvangen ouders geen kinderopvangtoeslag. Gedurende het jaar nemen uurprijzen per saldo iets toe en dat zien we ook als we het 2^e en 3^e kwartaal 2017 vergelijken. De stijging bedroeg €0,02 voor de dagopvang, €0,01 voor de buitenschoolse opvang, €0,02 voor de gastouderopvang van kinderen in de leeftijd van 0 t/m 3 jaar en €0,02 voor buitenschoolse gastouderopvang voor kinderen van 4 t/m 12 jaar. Met uitzondering van de gemiddelde uurprijs voor dagopvang, liggen de gemiddelde uurprijzen van de opvangvormen net boven de maximum uurprijs. De buitenschoolse opvang overschrijdt het maximum uurtarief het meest, met €0,26 (3,9% hoger dan het gemiddelde).

Tabel 5: Ontwikkeling gemiddelde uurprijs (in €)⁷						
	2013	2014	2015	2016	Kw. 2 2017	Kw. 3 2017
Gemiddelde uurprijzen voor maximering⁸						
Dagopvang	6,54	6,71	6,87	6,98	7,14	7,16
Buitenschoolse opvang	6,44	6,61	6,73	6,83	6,94	6,95
0- t/m 3-jarigen gastouderopvang	5,36	5,51	5,64	5,69	5,76	5,78
4- tot 12-jarigen gastouderopvang	5,32	5,46	5,62	5,67	5,75	5,77
Maximumuurprijzen						
Dagopvang	6,46	6,70	6,84	6,89	7,18	7,18
Buitenschoolse opvang	6,02	6,25	6,38	6,42	6,69	6,69
0- t/m 3-jarigen gastouderopvang	5,17	5,37	5,48	5,52	5,75	5,75
4- tot 12-jarigen gastouderopvang	5,17	5,37	5,48	5,52	5,75	5,75
Relatief verschil gemiddelde t.o.v. maximum uurprijzen						
Dagopvang	1,2%	0,1%	0,4%	1,3%	-0,6%	-0,3%
Buitenschoolse opvang	7,0%	5,8%	5,5%	6,4%	3,7%	3,9%
0- t/m 3-jarigen gastouderopvang	3,7%	2,6%	2,9%	3,1%	0,2%	0,5%
4- tot 12-jarigen gastouderopvang	2,9%	1,7%	2,6%	2,7%	0,0%	0,3%

Bron: Belastingdienst/Toeslagen, cijferbeeld oktober 2017, bewerking Ministerie van SZW.

⁷ Het betreft de gemiddelde uurprijzen, waarbij gewogen is naar gebruik. Ter illustratie: de uurprijs van gebruikers die 60 opvanguren afnemen weegt drie keer zo zwaar mee bij bepaling van het gemiddelde als de uurprijs van gebruikers die 20 opvanguren.

⁸ Deze cijfers over de gemiddelde uurprijs zijn gebaseerd op de uurprijzen die ouders aan de Belastingdienst/Toeslagen doorgeven. Het is onduidelijk in hoeverre ouders een wijziging van de uurprijs altijd doorgeven en de uurprijzen dus volledig aansluiten bij de uurprijs die een kinderopvangorganisatie vraagt.

4. Aanbod kinderopvang

Tabel 6 laat zien dat de stijging in het aantal locaties die dagopvang verzorgen, in het 3^e kwartaal van 2017 heeft doorgezet. Het aantal locaties lag op 7.805 in oktober 2017, wat een stijging van 162 locaties is ten opzichte van juli 2017. Deze stijgende trend is onder andere te verklaren door de omvorming van peuterspeelzalen naar kinderopvanglocaties. Het aantal locaties dat buitenschoolse opvang verzorgt, is ook wederom gestegen, met 144 ten opzichte van de maand juli, met een totaal van 6.877 locaties in oktober 2017. De daling van gastouderlocaties die al enkele jaren plaatsvindt heeft ook doorgezet, met een afname van 1.224 locaties ten opzichte van juli 2017. In oktober 2017 waren er in totaal nog 31.753 locaties die gastouderopvang aanboden.

Tabel 6: Aantal kinderopvang- en gastouderlocaties

	Jan. 2014	Jan. 2015	Jan. 2016	April 2016	Juli 2016	Okt. 2016	Jan. 2017	Apr. 2017	Juli 2017	Okt. 2017
Dagopvang	6.187	6.446	6.731	7.016	7.015	7.237	7.499	7.545	7.643	7.805
BSO	6.417	6.336	6.418	6.460	6.495	6.643	6.648	6.670	6.733	6.877
Gastouders	40.148	36.807	34.504	34.330	34.375	34.003	33.585	33.371	32.977	31.753

Bron: DUO rapportage Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen, november 2017.